

Sygn. akt III AUa 815/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Daria Stanek (spr.)
Sędziowie:	SSA Małgorzata Węgrzynowska - Czajewska SSA Grażyna Czyżak
Protokolant:	st.sekr.sądowy Alicja Urbańska

po rozpoznaniu w dniu 2 kwietnia 2014 r. w Gdańsku

sprawy B. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o wypłatę świadczenia

na skutek apelacji B. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 11 lutego 2013 r., sygn. akt VII U 3630/11

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 815/13

UZASADNIENIE

Ubezpieczona B. K. odwołała się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 13 października 2011 r. wstrzymującej jej wypłatę emerytury wnosząc o jej uchylenie i przywrócenie prawa do pobierania emerytury pomimo, że nie rozwiązała umowy o pracę z pracodawcą, tj. Urzędem Miejskim w G. na rzecz, którego świadczyła pracę bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury i nadal świadczy.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Gdańsku – VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 11 lutego 2013 r. w sprawie VII U 3630/11 umorzył postępowanie w sprawie w zakresie podjęcia wypłaty emerytury ubezpieczonej od dnia 22 listopada 2012 r. (punkt pierwszy), w pozostałym zakresie odwołanie oddalił (punkt drugi).

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i rozważania Sądu pierwszej instancji:

Decyzją z dnia 16 kwietnia 2008 r. pozwany przyznał ubezpieczonej B. K. ur. (...) prawo do emerytury od dnia 1 marca 2008 r. i zawiesił jej wypłatę, gdyż kontynuowała zatrudnienie. W dniu 10 marca 2010 r. ubezpieczona złożyła wniosek o przeliczenie emerytury z uwzględnieniem nowej kwoty bazowej, doliczenie okresów składkowych i podjęcie wypłaty emerytury. Decyzją z dnia 25 marca 2010 r. organ emerytalny od dnia 1 marca 2010 r. ponownie ustalił wysokość i wznowił wypłatę świadczenia. Decyzją z dnia 13 października 2011 r. pozwany wstrzymał wypłatę świadczenia ubezpieczonej, albowiem kontynuowała zatrudnienie i nie rozwiązała stosunku pracy. Od tej decyzji ubezpieczona odwołała się zarzucając niezgodność art. 28 ustawy o finansach publicznych w związku z art. 103a ustawy emerytalnej za niezgodny z Konstytucją RP. Postanowieniem z dnia 4 czerwca 2012 r. Sąd zawiesił postępowanie w sprawie, albowiem przepis art. 28 ustawy o finansach publicznych został zaskarżony jako niezgodny z Konstytucją RP do Trybunału Konstytucyjnego. W dniu 6 grudnia 2012 r. Sąd podjął zawieszony postępowanie w sprawie z uwagi na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. Pozwany decyzją z dnia 21 stycznia 2013 r. po rozpatrzeniu wniosku ubezpieczonej o podjęcie wypłaty świadczenia z dnia 27 listopada 2012 r. podjął wypłatę świadczenia od dnia 22 listopada 2012 r., tj. od daty opublikowania orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego i uchylił częściowo decyzję z dnia 13 października 2011 r.

Zaskarżona decyzja została uchylona w części dotyczącej podjęcia wypłaty świadczenia ubezpieczonej od dnia 22 listopada 2012 r. i wydana została w tym zakresie decyzja o podjęciu wypłaty świadczenia, zatem Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹³ k.p.c. umorzył postępowanie w tej części, o czym orzekł w punkcie pierwszym wyroku.

Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, że orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. nie ma zastosowania do ubezpieczonej, albowiem miała ona przyznane prawo do emerytury od dnia 1 marca 2008 r., lecz emerytura została zawieszona ze względu na to, że nie rozwiązała ona stosunku pracy. Zgodnie z art. 103 ustawy emerytalnej w brzmieniu obowiązującym w dacie przyznania ubezpieczonej prawa do emerytury tj. na dzień 1 marca 2008 r. (Dz.U. z 2004 r., Nr 39, poz. 363) prawo do emerytur i rent ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu na zasadach określonych w art. 104-106. Ust. 2a. prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Tak więc ryzyko realizacji nabytego prawa w chwili przyznania jej prawa do emerytury obejmowało również rozwiązanie stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą tj. Urzędem Miejskim w G. i nastąpiło do 8 stycznia 2009 r.

Odwołanie ubezpieczonej w tym zakresie nie zasługiwało na uwzględnienie i dlatego Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w punkcie drugim wyroku.

Apelację od wyroku wywiodła ubezpieczona w części co do punktu drugiego zarzucając mu: naruszenie prawa materialnego poprzez błędną wykładnię art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach, polegającą na przyjęciu, że nie przysługuje jej prawo do wypłaty świadczeń za okres od 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r.

Mając na uwadze powyższe wniosła o: zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie odwołania od decyzji pozwanego z dnia 13 października 2011 r. za okres od 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r. i nakazanie wypłaty ubezpieczonej świadczenia emerytalnego w wysokości 35.089,49 zł wraz z ustawowymi odsetkami, ewentualnie o chylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Wniosła również o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania, przy uwzględnieniu kosztów zastępstwa procesowego wedle norm przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji wnioskodawczyni wskazała, że istotą niniejszej sprawy jest ustalenie, czy rozstrzygnięcie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., sygn. akt K 2/12 znajduje zastosowanie w sytuacji ubezpieczonej, która nabyła prawo do emerytury z dniem 1 marca 2008 r., zatem przed dniem 1 stycznia 2011 r., którą to datę Trybunał Konstytucyjny wskazał jako graniczną. Ubezpieczona skutecznie zrealizowała prawo do emerytury z dniem (...)wraz

z osiągnięciem wieku 60 lat. Świadczenie emerytalne pobierała od dnia 1 marca 2010 r. do 30 września 2011 r.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawczyni B. K. nie zasługuje na uwzględnienie.

Zaskarżone rozstrzygnięcie w zakresie punktu drugiego wyroku Sądu Okręgowego jest prawidłowe, ponieważ wyrok odpowiada prawu.

Uzupełniając ustalenia faktyczne Sądu I instancji wskazać należy, że ubezpieczona ur. (...) złożyła w dniu 28 marca 2008 r. wniosek o emeryturę (k. 1-2 a.r.). Decyzją z dnia 16 kwietnia 2008 r. pozwany przyznał jej prawo do emerytury w wieku obniżonym od dnia 1 marca 2008 r.

i zawiesił jej wypłatę, gdyż kontynuowała zatrudnienie (k. 69 a.r.). W dniu 10 marca 2010 r. ubezpieczona złożyła wniosek o przeliczenie emerytury z uwzględnieniem nowej kwoty bazowej, doliczenie okresów składkowych i podjęcie wypłaty emerytury (k. 70 a.r.). Decyzją z dnia 25 marca 2010 r. organ emerytalny od dnia 1 marca 2010 r. ponownie ustalił wysokość i wznowił wypłatę świadczenia (k. 79 a.r.). Organ rentowy poinformował ubezpieczoną o uchyleniu ust. 2a w art. 103 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (k. 81 a.r.). Decyzją z dnia 13 października 2011 r. pozwany wstrzymał wypłatę świadczenia ubezpieczonej zgodnie z art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych, albowiem kontynuowała ona zatrudnienie i nie rozwiązała stosunku pracy (k. 93 a.r.). Decyzją z dnia

24 października 2012 r. organ rentowy na wniosek z dnia 17 października 2012 r. przeliczył staż pracy ubezpieczonej (a.r. - brak numeracji). W dniu 17 grudnia 2012 r. wnioskodawczyni złożyła wniosek o przeliczenie świadczenia z tytułu ukończenia 60 lat – emerytura powszechna (a.r. - brak numeracji). Pozwany decyzją z dnia 18 stycznia 2013 r. odmówił przeliczenia świadczenia (a.r. - brak numeracji).

W świetle powyższego uznać należało, że ubezpieczona złożyła pierwszorazowy wniosek o emeryturę w wieku obniżonym w dniu 28 marca 2008 r. W tym czasie obowiązywał art. 103 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2004 r., Nr 39, poz. 353; ustawa emerytalna), który stanowił, że prawo do emerytur i rent ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu na zasadach określonych w art. 104-106. Zgodnie z art. 103 ust. 2 ustawy emerytalnej przepisu ust. 1 nie stosuje się do emerytów, którzy ukończyli 60 lat (kobiety) lub 65 lat (mężczyźni), z zastrzeżeniem ust. 2a, który stanowił, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Opis powyższy był przedmiotem oceny Trybunału Konstytucyjnego, który w wyroku z dnia 7 lutego 2006 r., SK 45/04, OTK-A 2006/2/15, stwierdził, że art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest zgodny z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 i art. 67 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie jest niezgodny z art. 30, art. 65 ust. 1, art. 70 ust. 5 i art. 73 Konstytucji. Trybunał podkreślił, że przesłanka zawieszenia prawa do emerytury określona w powyższym przepisie jest w pełni zależna od swobodnego wyboru dokonanego przez zainteresowanego. Ubezpieczony może zawsze doprowadzić do rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, co umożliwi uzyskanie świadczeń emerytalnych. Osoby, które na gruncie przepisów ustawy nabyły prawo

do emerytury, zachowują to prawo, jednakże realizacja uzależniona jest od rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą. W ocenie Trybunału Konstytucyjnego całkowite zawieszenie świadczeń w razie nierozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą nie ma charakteru arbitralnego i nie narusza zasady proporcjonalności, ponieważ odpowiada istocie konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego i ma na celu realizację zadań państwa w zakresie zapewnienia pełnego, produktywnego zatrudnienia.

Skoro wnioskodawczyni kontynuowała zatrudnienie w Urzędzie Miejskim w G., to wypłata świadczenia została zawieszona.

Wbrew twierdzeniom apelującej w dniu 10 marca 2010 r. złożyła ona wniosek o przeliczenie emerytury, a nie był to wniosek o emeryturę w wieku powszechnym. Decyzją z dnia 25 marca 2010 r. organ emerytalny od dnia 1 marca 2010 r. ponownie ustalił wysokość i wznowił wypłatę świadczenia wobec zmiany stanu prawnego. Wnioskodawczyni pomimo ukończenia dnia 3 maja 2010 r. 60 lat nie złożyła wniosku o emeryturę w związku z ukończeniem ww. wieku. Uczyniła to dopiero w dniu 17 grudnia 2012 r.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 13 listopada 2012 r., sygn. akt K 2/12 orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r., Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 205, poz. 1365, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001, Nr 187, poz. 1112 i Nr 205, poz. 1203 oraz z 2012 r. poz. 118 i 251), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z tym wyrokiem wymieniony wyżej przepis utracił moc z dniem 22 listopada 2012 r., tj. z dniem jego publikacji w Dzienniku Ustaw RP, na podstawie art. 190 ust. 3 Konstytucji RP (Dz. U. 2012, poz. 1285).

Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 12 marca 2013 r., II UK 358/13, który wskazał, że emerytura przyznawana w wieku niższym i w powszechnym wieku emerytalnym to osobne świadczenia innego rodzaju. Możliwe jest kilkakrotne realizowanie ryzyka emerytalnego.

Oceniając skutki wyroku z dnia 13 listopada 2012 r., Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury, nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. W stosunku do tych osób przepis art. 28 cytowanej ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych w zakresie w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy emeryturach i rentach z FUS utracił moc z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw, czyli z dniem 22 listopada 2012 r. (Dz.U. z 2012 r., poz. 1285).

W tym okresie wnioskodawczyni nie nabyła prawa do emerytury w wieku obniżonym, ani z uwagi na ukończenie powszechnego wieku emerytalnego. Oznacza to, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego nie odnosi się do sytuacji ubezpieczonej.

W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny nie mógł w trybie art. 316 k.p.c. uwzględnić wejścia w życie ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o ustaleniu i wypłacie emerytur, do których prawo uległo zawieszeniu w okresie od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r. (Dz.U. z 2014 r., poz. 169) jako zmiany stanu prawnego, który obowiązywał, gdy ubezpieczona przechodziła na emeryturę w 2008 r. i konturowała zatrudnienie.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak

w sentencji wyroku.

SSA D. Stanek SSA M. Węgrzynowska-Czajewska SSA G. Czyżak